

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

AF FORTUNAE

TIDSKRIFT FÖR SKÖNLITTERATUR.

(Bland 20,000 abonnenter gratispremier för 34,450 Kr.)

EXPEDITION:

Skolgatan N:o 19, Göteborg.

UTGIFVARE OCH FÖRLÄGGARE:

Alb. Olson,
Göteborg.

PRENUMERATIONSPRIS:

för år 4,50, postarv. inber.

Dubbelgångaren

eller

Kapten La Chenaye.

af Ernest Capendu.

(Öfversättning).

Forts. från föreg. N:r.

— Ni hyser således den öfvertygelsen, att La Chenaye nu är med på marknaden? ... Ingenting förmår bringa er ifrån beslutet att uppsöka honom här?

— Ingenting i världen, min bäste Bernac. Men, tillåt mig, å min sida, säga er, att jag icke begriper det intresse, ni fattat för denne bandit.

Grefven teg och tuggade otåligt på sina mustascher, som om han hade kämpat med någon hemlig förtrytelse.

— Herr prevot, — började han ändtligen, — mitt intresse, som ni behagar kalla det, förklaras lätteligen af det, som tilldrog sig vid parlamentsbeslutet angående mina arfsanspråk. Ni påminner er, att under de femton år, som jag tillbragte i en uslings våld, kapten La Chenaye gick och gällde för mina föräldrars mördare. Och ändå var det icke så; La Chenaye var fullkomligt oskyldig till det brottet, såsom parlamentets förhandlingar utvisa. Jag betraktar mig således, i visst fall, såsom den stackars mannens gäldenär; ty utan tvifvel hade man — såvida man kunnat få tag i honom — i den heliga rättvisans namn pinat och hängt honom för en sak, hvori han icke hade ringaste del. Jag tänker, att ni ej misstycer denna känsla hos mig. För er och för hela världen må La Chenaye vara en brottsling af värsta sorten —

deremot kan jag ej hafva något att invända; men för mig är han en skuldlös man, som för min skull varit nära att bli orättvist afdagatagen. Och hvem säger er, att den grymma misstanka, som under en så lång tid hvilade på den oskyldige, icke bidragit till att söndra honom från hela den öfriga menskligheten och föra honom in på brottets väg?

Polis-öfverdomaren svarade ingenting.

— Min bäste herr d'Aumont, — tillade Bernac i den mest inställsamma ton, — ni vet, hvilken magnet så oemotståndligt drager mig till ert hus. Er intagande dotters tjusande skönhet, hennes sällsynta sjäsegenskaper och förträffliga hjerta, hafva i mitt bröst upptändt en låga, som jag aldrig gjort mig besvär att dölja och som ni värdigats med ert beskydd omfatta och ... —

— En förbindelse mellan våra familjer är å ömse sidor hedrande, — föll öfverdomaren honom i talet.

Grefven bugade sig tacksamt.

— Ni har inga föräldrar, — fortfor d'Aumont. — Ni står ensam i världen och jag skulle skatta mig lycklig, om jag hadanefter, såsom hittills, kunde för er vara en faderlig vän, aldrast genom att anförtro er min älskade Dianas lycka. Har icke den besynnerliga Guds skickelse, som tillät mig att rädda er från en säker död, på sätt och vis gifvit mig fadersrätt öfver er?

— Att förtjena namnet af er son är min innerligaste önskan, — svarade den unge kavaljeren. — Och efter som vi nu ömsesidigt betrakta hvarandra såsom nära anförvandter, så begriper ni lätt, att dristigheten att varna er hos mig härrör från djupet af ett älskande hjerta. Välan, då, ... tro mig, lemna den der historien med La Chenaye åsido. Den karlen är — derom är jag fullt öfvertygad — till det honom nu påbördade brottet lika oskyldig, som till alla dem, hvilka han förut skall hafva begått. Blanda er — jag ber er derom — uti ingenting, som rör honom.

— Hvarför det? — frågade öfverdomaren.
— Emedan idel olycka deraf skulle uppstå för er.

— Men hvilket skal, bästa grefve, har ni att förmoda något sådant?

— Min Gud! ... hvad vet jag? — Det är en aning, om hvars ursprung jag ej kan afgifva någon räknenskap. Men den bedrar mig icke, det ansvarar jag för.

— Det är icke något svar.

— Nöj er med det och följ mitt råd.

— Min bästa grefve Bernac, — genmålde öfverdomaren allvarligt, — mitt kalls pligter ålägga mig förbindelser, dem jag, utan att vara samvetslös, ej kan undandraga mig. Gif mig en förnuftig förklaring på edra skal ... säg mig, hvarföre ni talat så, som ni nyss gjort, och då vill jag se, om jag dervid kan fästa något afseende.

— Jag förmår icke gifva er någon annan förklaring, än den jag nyss gaf.

— Nå, då bör det icke förundra er, att jag sköter mitt embetes pligter.

Grefven gjorde en åtbörd af otålighet.

— Det är då ert fasta beslut? — sade han.

— Mitt oföränderliga beslut.

— Farväl då, och mycken framgång! Jag rider till Jonas.

Den unge adelsmannen vände om sin häst, drog åt sig tygeln och sprängde derifrån. Ett ögonblick följde polis-öfverdomaren honom med ögonen, dock snart voro både häst och ryttare försvunna i mörkret, och med af bekymmer rynkad panna vände den gamle herrn sig om, för att i spetsen för sitt bevakningsmanskap fortsätta sin färd.

Anländ till Bucy-porten vinkade han till sig sergeanten, för att få tala med honom. Vördnadsfullt närmade sig underofficern.

Skenet af ljusen innanför porten föll på hans person och lät det egendomliga i hans yttre tydligt framträda. Han var en man af ungefär fyrtio år. Fastän under medelmåttan till växten, syntes han dock på hästen, förmedelst öfverkroppens längd, af ganska vanlig storlek; men så snart han hade satt foten på marken, gáfvo de ytterst korta och starkt böjda benen honom utsendet af en tax. Denna samma felaktiga byggnad, hvilken hade en besynnerlig vaggning i höfterna till följd, kom hans gång att likna en ankas.

Fyrkantiga axlar, hvarvid ett par alldeles för långa armar suto, utgjorde dock det mest framstående i denna oformliga, men med mycken styrka begåfvade gestalt. En hals, hvars tillvaro egentligen var att bestrida, förenade med kroppen det hörniga, mer breda än långa hufvudet, hvilket såg ut, som om det hade blifvit tillplattadt med en press. En skog af tofvigt rödt hår, ett par ansenliga, platta öron och en enormt stor mun, full af hvita, spetsiga tänder, lände hans hufvud icke mindre till prydnad, än de små runda grönaktiga ögonen, och den fantastiskt långa näsan, hvars gredelina yttersta ända lopp ut som en nålspets. Ett tjockt, rödt ullskägg fulländade denna

fysionomi, hvars i ögonen fallande fulhet dock syntes på ett märkvärdigt sätt mildrad genom ett uttryck af omissskännelig intelligens.

Kladd i polis-bevakningsmanskapets uniform, eller fastmera i staden Paris' färger, ty en uniform, i ordets verkliga bemärkelse, existerade icke då — med tecknet till hans grad, således, den med oriflamman och med staden Paris färger utsirade hillebarden i handen, satt han styf som en stenbild i sadeln, medan han trängde sin lydiga häst tätt intill sin förmans.

— Richard! — yttrade öfverdomaren, sedan sergeanten gjort sin militäriska helsning, — jag vill rida ensam in i marknaden och du stannar med karlarne här utanför porten.

— Som hans nåd befaller.

— Här inväntar du polislöjtnantens order.

— Godt nådig herre.

Dermed trodde Richard sig afskedad och lät sin häst helt långsamt vika tillbaka. Polisdomaren syntes åter försänkt i tankar, men hans hand vinkade dock sergeanten ännu en gång att komma närmare.

— Richard! — började öfverdomaren, hvars blickar tycktes vilja borra sig in i underofficerns ögon, liksom hade han letat efter de tankar, som dolde sig i detta missbildade hufvud.

— Nådig herre, — svarade sergeanten med den likgiltighet, som tycktes utgöra det förnämsta draget i hans karakter.

— Du har varit femton år i polisens tjenst. Icke så?

— Femton år och sju månader, hans nåd.

— Du har alltid förrättat din tjenst tadelfritt och punktligt.

— Jag har gjort mitt bästa, herr prevot.

— Hvad menar du derom, — fortfor herr d'Aumont, — om jag ger dig tillfälle att göra staden Paris och din chef icke blott en vigtig tjenst, utan dertill äfven förtjena dig en årlig lönetillökning ur min privatkassa, af tjugo pistoler?

— Jag menar, — svarade Richard, synbart tillfredsställd, — att hans nåd då skulle furstligt belöna sin trogna tjänare och ändå icke kunna det ringaste öka den tillgifvenhet, som jag redan hyser för er.

— Nå väl då. Richard, den lönetillökning, hvarom jag talar, kan du i natt förtjena dig och tillika på det mest lysande sätt ådagalägga din tillgifvenhet.

Richard höjde sitt tjocka hufvud; det var som om han hade spetsat de omfångsrika öronen.

— Hör mig uppmärksamt, — fortfor herr d'Aumont; — du gaf väl akt på det der huset, utanför hvilket vi stannade, tillika med grefve de Bernac?

— Det der huset på St. Andrégatan.

— Ja.

— Mycket noga, nådig herre.

— Bra, min vän! I stället för att med ditt folk stanna kvar vid porten, skall du till Charlot öfverlemna kommandot, för att ensam och till fots åter-

vända till det der huset — förstås, utan att låta se dig.

— Jag begriper, hans nåd.

— Du skulle väl kunna känna igen den der karlen, med hvilken vi talade?

— Ja, visst.

— Nå väl! detta hus och denne man äro från detta ögonblick föremål för din strängaste vak-samhet.

— Jag förstår.

— Allt hvad i huset föregår, allt hvad den der karlen företager sig, skall hvarje morgon till mig omständligen inrapporteras.

— Hans nåd skall bli åtlydd.

— Jag ger dig fullmakt att göra och företaga allt, hvad detta uppdrag i sig innefattar. Bruka dertill hvem du vill, gör hvad du aktar tjenligt, blott att ingenting undgår dig.

— Jag ansvarar för allt, — genmålde Richard och de små runda ögonen lyste af innerlig glädje.

— Således kan jag lita på dig?

— Fullkomligt, nådig herre.

Polis-överdomaren log belåtet.

— Jag skall nog finna nyckeln till alla dessa hemligheter, — tänkte han, i det han upptog tyglarna, medan Richard återvände till sitt folk och sakta talade med Charlot. — Under denna natt blir La Chenaye arresterad och i morgon konfronterar jag honom med den der karlen, som påstår sig hafva sett honom och hvars underbara historia då skall blifva undersökt.

Ännu en gång trafvade Richard fram, för att fråga, om herr d'Aumont hade något mer att befalla; men då han nu blef i nåder förfäskedad, satt han af, lemnade sin häst åt en af karlarna och stack sig undan, för att låta den lilla truppen i överdomarens följe tåga förbi. Sedan stampade han med sina krokiga ben på marken, för att ur lederna bortruska styfheten efter den långvariga ridten och blinkade snabbt med de små gröna ögonen.

— Tjugo pistoler! — mumlade han; — det är en liten rätt vacker tärpenning. Men en god vän är dock ännu mera värd, och kapten La Chenaye betalar bättre än polis-överdomaren.

Och med en snabbhet, som man ej skulle hafva tilltrött de små, krokiga benen, började han att till fots återvända på den väg, der han nyss ridit med sina kamrater.

II.

Messplatsen.

På denna tid, då kommunikationen mellan rikets olika trakter var så trög, hade de stora årsmarknaderna en vigt, hvarom man i våra dagar knappast skulle kunna göra sig ett begrepp.

Det var på den tiden oundgängligen nödvändigt, att landtfolket i den rundtomkring liggande nejden kunde på någon centralpunkt få förse sig med hvad de uteslutande behöfde, samt att, å an-

dra sidan, köpmän och fabrikanter hade tillfälle att afsätta sina varor. Men, om man äfven förbiser deras kommerciella vigt, så hade marknaderna dessförutan ett stort och viktigt inflytande på befolkningens sociala lif. Här sammantråffade innevä-nare från alla rikets provinser, här afnöttes, förmedelst den oundvikliga beröringen, alla dessa lokal-fördomar, som äro så menliga för det helas väl. Nyheter af större eller mindre betydelse utbyttes här, kunskaper af alla slag spriddes och Frankrikes tillkommande enhet förbereddes här så småningom.

Också hade konungariket ett betydligt antal sådana årligen återkommande, af regeringen särdeles protegerade, marknader eller messor. Sjelfva muselmännen funno, under denna tid af religiös intolerans, skydd på dessa handelns, industriens och konstens kongresser.

Bland de parisiska messorna var den, som inföll vid den helige Hermans (*Germain's*) fest, den betydligaste; den har tvifvelsutan spelat en stor roll i den stora stadens politiska, artistiska och kommerciella historia.

Platsen, hvarest denna marknad hölls, sträckte sig utöfver ett anseeligt antal af nuvarande gator och gränsade i öster till stadsmuren, med Bucy och St. Germain's-portarna, i vester deremot, till abbotstiftet Saint-Germain-en Prés' omätliga trädgårdar och fält.

Sjelfva marknadsplatsen var öfverbyggd med tvenne rader omkring hundratretio fot långa och hundra fot breda salar, tillhörande tjugofyra olika skrän, och betäckta med ett timmerverk af ofantlig utsträckning. Nio gator, som skuro hvarandra i räta vinklar, delade marknadens hundfyratio bodar i tjugofyra grupper. Sju rymliga portar låto både dag och natt mängden ut- och inströmma, hvilken efter hvars och ens olika seder och vanor på olika tider valde sina promenadtimmor.

Här och der voro toma rum lemnade och brunnar grädda, till motverkande af de ofta uppkommande eldsvådorna, åt hvilka dessa trädruckel eljest erbjudo en farlig näring.

De från platsens medelpunkt mest aflägsna bodarna voro klädes- och kramhandlarnes. Närmast dessa stodo deras, som handlade med glas, porslin och korta varor; i medelpunkten trängdes guldsmeder och juvelerare med lärftskramhandlare, konsthandlare, konditorer och restauratörer.

Här lockade äfven danssalar och utställningar af alla slag, theatrar och gycklarebodas; längre bort vapensmeders, skräddears, skomakares, sömmerskors och hundrade andra professioners varulager.

Alla dessa lägenheter uthyrdes för en omätligt stor hyra. Den af vår unge bekante omnämnde traktören Jonas betalade ensam för den lokal, der han hade inrättat sin "klubb för kort-, tärning-, boll- och kägelspel", under den tid af fyratio dagar, som messtiden varade, fjortonhundra livres.

Rundtomkring dessa stora salar, eller hallar sträckte sig, särdeles mot söder, långa fält, hvilka äfvenledes tillhörde marknaden och hvarest, under

bar himmel, häst- och boskapshandlare samt fågel-fångare utställde sina varor. På denna terräng höjde sig oräkneliga hus, kojor, bodar och krogar.

Hvarje år den tredje Februari öppnades St. Hermansmessen. Alltifrån dagens gryning strömmade en oerhörd folkmassa fram genom de af små trähus bildade gatorna, fastän alla bodar, theatrar och andra byggnader ännu voro hermetiskt tillslutna.

Men klockan tio på förmiddagen anlände med stort följe öfverdomaren i Paris, Chatelets domare, mess-syndici och marknads-uppsyningsmän, hvilka stannade i centrum, der öfverdomaren med hög röst utropade:

— Mina herrar, bodarna få öppnas!

På ögonblicket föll, som genom ett trolleri, stängseln från hvarje bod, och deras innehåll lyste för de hänryckte åskådarnes ögon. Glada rop hördes från alla sidor, och festen började, till stor fröjd för köpmän, borgare, skolungdom och adlingar, men framförallt för ficktjufvar.

Under dagens lopp besöktes marknaden, enligt bruket, endast af folket; först vid nattens analkande ditströmmade den vackra världen. Nu, vid lampornas sken, under köpmännens utrop och köparnes skräål, antog messan ett festligt utseende, som lifvades af spel och dans, af pagernas skålmstycken och skolpojknas slagsmål.

De oordningar, hvartill bristen på en riktigt organiserad polis ej sällan gaf anledning, voro icke marknads enda kännetecken och utgjorde för mängden ett ökad behag. Vi skulle aldrig finna något slut, om vi ville omnämna alla de oräkneliga hjeltedater, som föröfvades af herrar ficktjufvar, banditer och tjufvar af alla slag.

Och nu, sedan vi försökt gifva läsaren en föreställning om denna ryktbara messa, bedja vi honom hafva godheten att med oss åtfölja herr d'Aumont, efter det han vid porten hade lemnat sin eskort och ensam förlorade sig bland mängden.

III.

Civildomaren.

Omedelbart till höger om porten, som polis-öfverdomaren hade passerat, höjde sig en liten byggnad af ögonskenligen provisorisk beskaffenhet, hvilken under påstående marknad tjenade till kvarter för polisen — om man eljest kan gifva det namnet åt denna då ännu i sin linda varande institution.

En soldat af gensd'armeriet stod som skyltvakt utanför porten till detta lilla hus, framträdde med en militärisk helsning, då polis-öfverdomaren stannade och mottog hans ridhästs tyglar.

Herr d'Aumont hoppade af och inträdde i det lilla husets förstuga, som var inrättad till högvakt och i denna stund besatt med omkring ett dussin soldater. Öfverdomaren besvarade med handen deras helsning och gick uppför trappan, som förde till första våningen.

Här sutto, i tvenne särskilda rum, några skrivare och andra tjänstemän, tillhörande säkerhetspolisen; men i ett rum för sig sjelf, och afsöndrad från alla de öfriga satt en man af ungefär femtio års ålder, med fina, intelligentas anletsdrag och klädd i en lång röd talår.

Det var herr de Villiers, civildomare i Paris, varande tillika med kriminaldomaren och justitiedomaren en af de högsta myndigheter i Paris, näst polis-öfverdomaren.

Vid chefens inträde reste herr de Villier sig upp af stolen och gick med mycken vördnad emot herr d'Aumont.

— Nå, herr de Villiers, — sade öfverdomaren, dragande till sig en stol och vinkande åt civildomaren att afvenledes taga plats, — hvad hörs det för nytt?

— Goda nyheter, herr öfverdomare, — svarade Villiers.

— Som jag hoppas i hänseende till den der fördömde La Chenaye, den Gud måtte förkrossa.

— Ja, monseigneur.

— Således tänker ni knipa honom den här gången?

— Jag tror mig kunna ansvara därför.

— De underrättelser ni erhållit hafva således visat sig vara tillförlitliga?

— Alldeles enliga med sanna förhållandet.

— Är La Chenaye i marknaden?

— Klockan nio skulle han komma, och hon har redan slagit nio.

— Mycket bra! Äro alla utgångar besatta?

— Alla.

— Och ert folk väl instrueradt?

— Jag ansvarar för dem.

— Men, — anmärkte d'Aumont, — det är ej sannolikt, att La Chenaye kommer till marknaden i sin vanliga klädsel.

— Mycket riktigt, herr prevot, sådant låter sig ej förmoda.

— Vet ni således, i hvilken kostym han i afton uppträder?

— Det är mig tyvärr obekant?

— Men det måste ni veta, min herre, — sade öfverdomaren i sträng ton.

Civildomaren blickade på taflan af ett på väggen hängande ur, sägande:

— Inom mindre än en fjerdedels timma skall denna er fordran vara tillfredsställd, monseigneur.

— Hur vill ni åstadkomma det?

— Jag skall framlägga för er det fullständiga signalementet på den dräkt, som La Chenaye bär.

— Aha! ni har edra spioner vid messan!

— Endast tre, men förträffligt dresserade och med hvilka jag är fullt belåten.

— Hvilka äro dessa tre?

— Det är tre karlar af sjelfva La Chenayes band, som, med skicklighet utforskade och slugt öfvertalade, hafva gått in på att i natt utleverera kaptenen mot en belöning af hundra daler och fullkomlig strafflöshet för hvad de hittills hafva begått.

— Godt, herr de Villiers! Så kunna vi då hoppas att äntligen få fatt på den der oåtkomliga människan och att finna nyckeln till så många hittills olösliga gåtor.

— Inom tio minuter, monseigneur, skola mina tre spioner vara här och aflägga sin berättelse. Befallning är redan gifven att besätta alla portar och ännu före messans slut skall den djerfve röfvaren vara i våra händer.

— Vi skola hoppas det, — sade d'Aumont.

Efter denna dialog sutto herrarne en stund tysta och stilla bredvid hvarandra.

Knappt voro tio minuter förlidna förrän steg hördes i trappan och en sakta knackning på dörren.

— Kom in! — ropade civildomaren.

— Och vändande sig till d'Aumont sade han sakta:

— Det är den första spionen.

— Äntligen! — ropade d'Aumont i det han reste sig upp. — Så få vi då veta sanningen.

IV.

De tre spionerna.

Karlen, som nu helt sakta öppnade dörren och inträdde, var höljd i trasor. Hans dystra, om den nedrigaste gemenskap vittnande, anlete hade någonting af en roffågel.

Med en djup bugning inträdde han i rummet.

— Träd närmare, mästare skojare! — ropade herr d'Aumont otåligt emot honom, utan att göra sig mödan att dölja det äckel, som en sådan person måste ingifva honom.

Karlen trädde tre steg närmare.

— Som nådig herr öfverdomaren befaller, — sade han, bugande sig ånyo.

— Ha, du känner mig således?

— Hvilken af oss skulle icke känna herr polisöfverdomaren i Paris? — genmålde spionen fräckt.

— Du vet således äfven, att jag icke plägar benåda skurkar, sådana som du, och att du aldrig har något förbarmande att vänta, om du skulle söka att bedraga oss.

— Och om jag handlar rättskaffens, nådig herre?

— Så håller jag, hvad herr civildomaren har lofvat dig.

— Det vill säga så mycket som hundra daler i min ficka och fullständig pardon.

— Ja, — svarade d'Aumont.

— Nå, då kan jag fritt spatsera omkring och hans nåd kan redan börja räkna upp pengarne.

— Det har således lyckats för dig? frågade öfverdomaren lifligt.

— Ja, nådig herre.

— Du kan till oss utleverera La Chenaye?

— Genast monseigneur

Civildomaren kastade en triumferande blick på sin chef.

— Hvar och när är han till finnandes? frågade polis-öfverdomaren vidare.

— På det enklaste sätt. Kapten är, just i det här ögonblicket, i en gårkocks bod med n:o 27 öfver dörren. Han spisar der helt förnöjd med tvenne af sina män och en sergeant vid gens'darmeriet, som sannolikt icke vet, i hvilket sällskap han befinner sig. Jag tror, att de förehafva något anslag mot en guldarbetares bod, som är der i närheten.

— På hvad är han att igenkänna?

— Han bär en grå med svart silke broderad rock, klädesbenkläder i samma färg, ridstöflar, en värja med enkelt stålfäste och en grå modern hatt med svart plym. Han ser ut som en rik borgarson, hvilken tycker sig icke fort nog kunna skingra sitt arf. Förklädnaden är beundransvärdt väl lyckad.

— Ni har hört! — yttrade d'Aumont vänd till Villiers.

— Ja, monseigneur, — svarade denne.

— Nå, skynda er då. Tag karlen med; han skall föra er till stället.

— Civildomaren rusade på dörren; men den blef i samma ögonblick öppnad utifrån och en annan person inträdde, liknande ungefärligen den första. Denne såg emellertid finare och mera listig ut.

Sedan han ödmjukt hade bugat sig, började han utan att afvakta stunden, då man skulle tilltala honom:

— Mina herrar! om ni viljen tillfångataga kapten La Chenaye, så är intet ögonblick att förlora.

— Således har du också sett honom? — frågade d'Aumont.

— Jag talade nyss vid honom.

— Bra! Är han ännu kvar i gårkockens bod, n:o 27?

— N:o 27! ... Hos en gårkock? — frågade den sistkomne förvånad. — Ni far vilse, monseigneur. Kapten La Chenaye är derute på fältet och har nyss, oakadt den sena timman, klappat upp en hästbytare, hvars krake han höll på att köpa.

— Det har du icke sagt mig, — yttrade polisdomaren bestört till den första spionen. — Det var ju inne i en gårkocks bod som du nyss såg honom?

— Utan tvifvel, — försäkrade denne.

— Och hvad för kostym bär den, om hvilken du talar? — frågade herr d'Aumont, vändande sig till den andre.

— Buffelrock, poleradt harnesk, röda benkläder, likadana strumpor, tysk hatt utan plym, värja med guldfäste — ackurat som officerarne vid Hans Majestäts garde.

— Tusan böflar! — skrek polisdomaren vred. — En af er båda bedrar mig. Ve öfver honom!

— Jaså, Sidensvansen påstår sig också hafva sett honom? — sade den sistkomne, med förakt blickande på kamraten.

— Ja, det säger jag och påstår det med, — svarade den, som kändes vid spetsbofsnamnet Siden-

svansen; — och du der, Rått-Jean, du ljuger, om du påstår något annat.

— Du vågar påstå, att du har sett La Chenaye annorstädes än på fältet?

Den andre upprepade utförligt sitt påstående.

I icke ringa förlägenhet stodo d'Aumont och Villiers emot de tvistande.

— Vid hvilken tid påstår ni er hafva sett honom? — frågade öfverdomaren med en af vrede glödande panna.

Båda nämnde den nionde timman.

— Men vid alla millioner . . .! — ropade d'Aumont, — han kan väl icke på en och samma gång vara sedd under olika förklädnader och på olika ställen! — Ännu en gång: en af er båda tänker draga rättvisan vid näsan.

— Jag svär, att jag har sagt sanningen, — yttrade Jean Mélancolique eller Rått-Jean.

— Jag vill bli hängd, om jag ljuger, — försäkrade Sidensvansen.

Monseigneur, — yttrade den första af de båda spionerna, — jag känner kapten La Chenaye mycket väl, ty jag har i sex år tjenat under honom.

— Och jag, — inföll den andre, — har fäktat med hans band emot gens'darmeriet i skogen vid Mache-coul.

— Låt följa mig till Champ-Crotté, nådig herre, och jag sätter mitt hufvud i pant på, att jag skall till er utleverera kapten La Chenaye.

Rått-Jean posterade sig i hotande ställning midt emot sin kamrat.

— Nådige herr polisöfverdomare, befall att någon går med mig till gårkocken, och om jag icke då arresterar kapten La Chenaye, så vill jag genomgå både den lilla och den stora tortyren.

Herr d'Aumont var pupurröd af vrede och stampade med klacken. Men plötsligt blifven åter herre öfver sig sjelf vände han sig till civildomaren med den befallningen:

— Låt kalla underdomaren. Han måste genast komma.

Den tilltalade såg sig nu med glädje befriad från den ensamma ansvarigheten inför sin stränge förman, skyndade att öppna dörren och ropa underdomarens namn.

— Herr d'Aubusson — tilltalade öfverdomaren denne häftigt, — ni skall genast utvälja tio bland edra bästa skyttar till att eskortera den här karlen och arresterera den, som han för dem utpekar. Låt sedan föra dem båda hit, under stark bevakning. Haf isynnerhet ett skarpt öga på den här; jag gör er, i rättvisans namn, ansvarig för honom.

Han betecknade härvid med en betydelsefull blick den, som af kamraten blifvit kallad Rått-Jean.

— Ni, herr de Villiers, fortsatte han, vänd till civildomaren, — låt ni eskortera er af edra frigifna och gå med den der till den uppgifna borden. Fort, mina herrar! Handlen flinkt, men försigtigt. Vid er återkomst får jag veta, hvem af er jag har att straffa och hvem jag har att belöna.

Med hvar sin stum bugning rekommenderade sig de båda embetsmännen, fattade hvardera den honom anbefalldes bofven vid armen och ville aflägsna sig, då steg åter hördes derutanföre.

— Aha! — ropade civildomaren glad, — nu kommer Laurent och han skall göra slag i saken.

Och skyndande emot den inträdande, som visserligen var något bättre klädd än de andra men som dock icke syntes tillhöra någon aktningvärd samhällsställning, fattade han honom vid armen och drog honom fram till polis-öfverdomaren med en ifver, som nogsam bevisade, hur den värdige embetsmannen längtade och trängtade efter förlösning ur denna bekymmersamma belägenhet.

— Har du sett La Chenaye? — frågade han kort.

— Ja, monseigneur, — svarade Laurent.

— Vid hvilken tid?

— Jo, klockan slog just nio i Saint-Germandes-Près och på samma gång i Kameliter-kapellet, således för tio minuter sedan, då jag såg La Chenaye vid porten till Saint-Germain.

— Vid porten till . . .?

Ordet dog på öfverdomarens mun, medan civildomaren, underdomaren, Sidensvansen och Jean Mélancolique kastade bestörta blickar på hvarandra.

— Ja, nådig herre, — fortfor Laurent, — just som kapten skulle stiga af hästen för att gå in till Jonas, såg jag honom. Herrarne veta väl . . . Jonas . . . den der juden, som håller det der stora spelhuset vid ingången till messplatsen. Då skyndade jag genast hit för att underrätta hans nåd.

— Omöjligt! — ropade öfverdomaren.

— Jo jo, men, kan icke nådig herrn förlita sig på, att kaptenen nu som bäst sitter vid spelbordet. Han bär sin långa röda kappa och hufvudet, såsom vanligt, obetäckt.

— Det är icke möjligt, — upprepade öfverdomaren.

— Åh! — sade Laurent tillförlitligt, — jag känner kapten La Chenaye så väl som mig sjelf; och om nådig polis-öfverdomaren vill lemna mig bistånd, så för jag honom fången hit inom en half timma. Nog af, jag såg honom icke allenast, utan han talade med mig; och som han ännu ansåg mig för en af de sina, så gaf han mig i uppdrag att bevaka monseigneur öfverdomarens steg.

— Hvad? — ropade d'Aumont öfverraskad; — han känner till min härvaro, och ändå kom jag nyss hit, utan att till någon menniska nämna en bokstaf om, hvad jag hade i sinnet.

— Men ligger icke Jonas' spelhus på den motsatta ändan af messplatsen, midt emot Champ-Crotté? — anmärkte civildomaren.

— Alldeles rätt, hans nåd; — bekräftade Laurent.

— Det är detsamma, — sade polis-öfverdomaren. — Laga att ni kommen af, mina herrar, och utfören punktligt mina befallningar. Men du, min vän — han lade fingrarna på Laurents axel — du måste oförtöfvadt föra mig till Jonas.

De i de angränsande rummen arbetande tjänstemännen befallte han att genast låta stänga alla messplatsens portar och icke utan hans särskilda tillåtelse låta någon slippa ut eller in. Derefter skickade han en skrivvare till Bucy-porten att för hans eskort anmäla, det de skulle sitta af och ögonblickligen till fots begifva sig till honom.

— Och om jag också i denna natt skulle nödgas arresteras hela Paris; — ropade herr d'Aumont under det han, lemnande fritt lopp åt sin vrede, ånyo stampade med stöfvelklacken mot golfvet, — så måste jag dock ha den menniskan i mina händer.

V.

Mannen i röda kappan.

Som vi veta, så hade grefve de Bernac, några steg från porten midt emot Augustiner-klostret, skiljts från herr d'Aumont, för att i galopp spränga in på Saint-Andrégatan. Mörkret och det dåliga väglaget tvungo honom dock snart att, sedan han vikit af åt höger, något sakta hästens steg; dock sträfvade han med synbar brådska framåt gatan la Charté, som sträcker sig utmed S:t Andrés kyrkogård.

Det var, såsom redan är nämnt, en kall marsnatt. En isig nordvestvind dref stora svarta skyar med sådan hast öfver firmamentet, att de sönderbrusto under sina följeslagares påträngande och då tillfälligtvis läto en månstråle nedglida till jorden, men dennes ovissa, förvillande sken, kunde dock icke öfvervinna det rådande mörkret.

Grefven drog, frysande, sin pelsfodrade sametskappa tätare omkring sig och red långsamt vidare, fram till den punkt, hvarest rue de la Charte möter rue du Paon. Vändande sig i denna nya riktning, nemligen den som förmedelst Saint-Germainporten förlånade en ny ingång till messplatsen, red han under några sekunder utmed den högra husraden och höll sedan plötsligt utanför ett hus, på hvars port han sakta klappade, efter att hafva stigit af hästen.

Utan tvifvel måtte någon innanför denna port hafva afvaktat tecknet, ty den öppnades genast och ut trädde en karl, som tigande fattade hästens tyglar, medan grefve de Bernac inträdde i den mörka förstugan.

Fem minuter förflöto, utan att hvarken häst eller karl hade rört sig, eller att det aldri ringaste buller hade hörts från det inre af huset.

Då visade sig i den unge kavaljerens ställe en högväxt, allvarsam man, från hufvud till fot insvept i en stor röd kappa, hvars vida veck ej tillät något af hans kostym att synas.

Mannen hade hufvudet obetäckt och ett tätt, svart skägg skyldde en del af ansigtet, medan det långa håret af samma färg föll djupt ner i pannan och nästan dolde ögonen.

Han syntes åtminstone tio år äldre än grefve de Bernac, hvars växt och kroppsbyggnad dock på ett förvånande sätt liknade dennes.

Lika stum, som den unge ädlingen nyss hade stigit af, steg den nye ryttaren upp på hästen. Hans långa, vida kappa föll så långt öfver hästens både hals, länd och sidor, att det skulle varit omöjligt att veta, af hvad färg det ädla djuret var.

Med blixstens hastighet flögo nu häst och ryttare bortåt porten Saint-Germain och passerade densamma, just då nioslaget dånade från de närmaste kyrkotornen.

Mannen i röda kappan kastade en hastig blick öfver hvimlet, som omgaf honom, och tycktes genast hafva funnit, hvad han sökte, ty han red direkte fram till en karl, som satt hopkrupen på marken men som vid hans annalkande genast reste sig upp.

— Är det du, Laurent? — frågade rödkappan med en stämma, hvars sträfv ljud, besynnerligt kontrasterade med dens ljuftva organ, som nyss förut hade ridit den sköna spanska hästen.

— Ja, kapten, — svarade den tillfrågade, som synbart spratt till.

— Ingenting nytt här?

Karlen gjorde en nekande åtbörd.

— Hvar är civildomaren och gensd'armeriet?

— Vid Bucyporten.

— Äfven öfverdomaren i Paris?

— Det vet jag icke.

— Icke? — Nå, så skall du få veta det af mig. Du skall genast begifva dig till Bucyporten och uppmärksamt bevaka öfverdomarens och alla tjänstemännens företag.

— Ja, kapten.

— Och om de skulle begifva sig åt detta håll af messplatsen, så underrättar du mig derom.

— Hvar finner jag kapten?

— Hos Jonas. Jag ämnar tillbringa natten der, såvida du icke bringar mig något viktigt budskap, förstår du? Gå nu ... och må fan ledsaga dig!

Laurent aflägsnade sig. Mannen i röda kappan blickade några sekunder efter honom, sedan vände han sin häst åt vester och syntes vilja rida sin väg.

Laurent, som i början gått med snabba steg, stannade plötsligt och gömde sig bakom ett marknadsstånd, hvars skugga insvepte honom i ett fullkomligt mörker. Försigtigt framsträckande hufvudet syntes han med uppmärksamma blickar följa ryttaren. Då han såg denne rida i skridt till ett på motsatta ändan af messplatsen beläget hus, log han med ögonskenlig förnöjelse.

— Han far verkligen till Jonas, — hviskade han. — Hur skulle han också kunna fatta miss-tankar? ... Nej, nej, han vet af ingenting.

Och med sina långa bens hela styrka rände han af till Bucyporten.

Men om Laurent hade ett vaksamt öga, så förstod dock mannen i röda kappan sig ännu bättre på att lurpassa; ty i samma ögonblick som den förre lemnade sin utkik och lagade sig af, vände ryttaren med förundransvärd behändighet om sin häst och for, medan ett spefullt leende sväfvade

öfver hans läppar, med pilens hastighet ut genom Saint-Germainporten igen och uppnådde inom två minuter det ställe, der grefve de Bernac nyss hade stigit af.

Utan tvifvel väntade man hans återkomst, ty husets port stod öppen och samme man, som nyss hållit hästen, väntade på tröskeln. Ryttaren kastade åt honom tyglarne och försvann genom porten.

Allt detta hade skett med en sådan ursinnig brådska, att ingen utom Laurent hade på marknaden varseblifvit rödkappans uppträdande. Här till bidrog väl ock, att några rader af stånd och bodar, som på ömse sidor begränsade Saint-Germainporten, voro vid denna tid föga besökta, emedan de innehades af idel klädeshandlare, och dessa hade om aftnarne färre köpare än under dagens lopp.

Endast juden Jonas' spelhus upplifvade denna del af marknadsplatsen; men just vid denna timma var spelet i full gång och ingen tänkte på att lemna partiet. De få betjenter, som väntade på sina herrar, eller de, som erbjödo sin tjenst åt de förbigående, voro för långt borta från porten för att märka den rödklädde ryttarens lika hastiga uppträdande som försvinnande.

Efter ytterligare fem minuter blef den tålige mannen, som stod och höll hästen, ånyo aflöst från sin post. Det var nu åter grefve de Bernac, som hade satt sin fot i stigbygel och genast — utan det ringaste ord till tjenaren, hvarken till tack eller till afsked — åter sprängt af utåt gatan. Gnolande en jagtsång strök den unge mannen med sin hvita hand öfver den, efter den tidens mod, omsorgsfullt rakade hakan och de fina, glänsande svarta polisongerna, och red förnöjd åter in genom porten, hvilken han under en quarters timmas förlopp för tredje gången passerade.

Men nu vek han af åt venster; alldeles i motsatt riktning mot den, som Laurent hade sett rödkappan taga.

Efter några få sekunder stannade han vid ett till sitt yttre ganska oansenligt hus, men hvilket af den ljusflod, hvilken strömmade ut ur dess inre, samt sorlet af de glada röster, som hördes derifrån, betecknades såsom det ryktbara spelhuset; men den brokiga, mycket granna samlingen af gäster stack bjert af mot de svartaktiga, här och der spruckna murarne.

Här satt grefve de Bernac af, kastade hästens tygel åt fem eller sex vid tröskeln stående betjenter och inträdde.

VI.

Spelhuset.

I början af sjuttonde århundradet räknade Paris, enligt en skriftställare från denna epok, redan fyratiosju privilegerade spelhus, hvilka dagligen erlade en pistols afgift till magistraten, och mer än tre gånger så många hemliga etablissementer af samma art. Men vid marknadstiderna,

då hufvudstaden öfversvämmades af en otalig mängd resande, steg antalet af de så kallade "spelakademierna" till en fabelaktig höjd.

Monarkens beklagliga och förderliga passion för detta straffbara nöje hade, förmedelst det onda exempelts makt, till en verkligt fasansvärd grad utvecklat spelsjukans last inom alla samhällets klasser.

Detta kungliga exempel verkade så mycket mera sedeförderligt, som en gammal häfdvunnen lag strängt förbjöd alla hazardspel; och kungens många personliga dygder för öfrigt ökade det onda genom att förmedelst den nimbus, som hans älskvardhet spred omkring honom, förtaga det större delen af sin styggelse.

Från hofvet spred sig denna last omkring staden och till alla samhällets vrår, så att, säger den ofvannämnde skriftställaren, — både höga och låga voro besatta af en sådan obeskriflig spelsjuka, att man talade om tusen pistoler, som hade de varit mindre värda än en sou under Frans den förstes tid, och otaliga bankrutter blefvo följden af detta förvända förhållande. En köpmansson, hvars hela fädernearf uppgick till tjugo tusen pistoler, förlorade på en enda natt sextio tusen.

Vi finna af denna notis, att de gamla goda tidernas lofvädare hafva temligen orätt i att på bekostnad af det närvarande prisa den renhet i seder, som förr skall hafva varit rådande.

Till följd af ofvan citerade utdrag kan man lätteligen föreställa sig, huru stort tilloppet måtte varit till Jonas' spelhus under messtiden, enär detta etablissement vid den tiden var det mest besökta.

Redan då grefve de Bernac skulle gå uppför trappan, måste han oupphörligt tränga och knuffa sig genom de talrika grupper, som tillspärrade densamma.

Uppkommen såg han hos somliga förstörda anleten, men leende miner hos dem, hvilka lyckan varit bevågen.

Grefven, som af de flesta vördnadsfullt helsades, inträdde i den första salen, från hvilken ett döfvande larm susade emot honom. Ädlingar, förnåma herrar och finansmän, ärbara borgare och magistratspersoner trängdes utan blygsel mellan skägglösa skolgossar, renskrifvare, handelsbetjenter och folk af tvifvelaktigt utseende för att offra åt slumpens gudinna.

Forts.

Breflåda.

Obs. Ingen förskottsbetalning!

Med 9 häftet följer delaktighetsbevis.

Kommissionär i Göteborg: L. Eliasson, Kronhusg. 24.

Göteborg. Alb. Olsons Boktryckeri, 1881.